

Културне вредности

АМАТЕРИЗАМ
У КУЛТУРИ

Демократска странка
Истраживачко-издавачки центар

МАЛА БИБЛИОТЕКА
СРБИЈА 21 – НОВИ ПОЧЕТАК

Културне вредности

АМАТЕРИЗАМ У КУЛТУРИ

Аутор
мр Михајло Рабреновић

Београд, 2008

АМАТЕРИЗАМ У КУЛТУРИ

Издавач

Демократска странка / Истраживачко-издавачки центар
Београд, Нушићева 6
(011) 3244 511
iic@ds.org.yu
www.izdavackicentar.ds.org.yu

Главни и

одговорни уредник: мр Душан Обрадовић

Уредник едиције: мр Душан Обрадовић

Аутор: мр Михајло Рабреновић

Редакција: Слободан Гавриловић
Сања Јовичић
Тања Милисављевић
мр Душан Обрадовић

Технички уредник: Владимир Сивцевич Волођа

Лектура и коректура: Зорица Грујичић

Штампа: „Графостил“, Крагујевац

Тираж: 3.000

ISBN 978-86-7856-110-8

Сажетак

Културно-уметнички аматеризам је традиционално саставни део културе Србије. Развијао се како се и друштво развијало и све више добијао на уметничком квалитету, тако да су данас ова друштва по квалитету рада и остварења равноправна са професионалним друштвима. Од њих се разликују по томе што рад у аматерским друштвима подразумева бављење уметношћу без материјалне надокнаде, док се рад у професионалним друштвима плаћа.

Постојање аматерских удружења изузетно је значајно за друштво и његов подмладак јер енергију младих усмеравају на стваралаштво и одвајају их од деструктивних чинилаца (дрога, криминал...). У окриљу ових друштава стасале су и стасавају многе познате личности: глумци, певачи, диригенти, композитори... Такође, захваљујући аматеризму, највећи број посетилаца концерата, позоришних и балетских представа заволели су уметност и они су највернија публика свих културних догађања.

Има много проблема са којима се аматеризам суочава а најважнији су наведени у тексту. У склопу укупне реформе друштва у Србији у скупштинској процедури се налазе и правни прописи који ће регулисати правни оквир деловања ових друштава. Она представљају значајан удео Србије у „миразу светске културе“ и кључну улогу њене културне размене са светом, што говори о неопходности њиховог постојања и важности што бољег функционисања.

Увод

Почеци аматеризма могу се наћи у легендама и предањима из времена када се култура преносила с колена на колена. Народ је одувек певао, играо и свирао – уз обреде, на народним светковинама, славама и прелима.

Први писани трагови о глуми у Србији налазе се крајем XII и почетком XIII века у „Крмчији“ или „Номоканону светог Саве“, где је записано да се глумом не могу бавити свештена лица. У новонасталој српској држави у XIX веку створени су услови за развој културе, у коју се укључују и аматери, чије се активности ослањају на аутентичне изворе народне културе и стваралаштва. У XIX и почетком XX века програми аматера извођени су јавно или по кућама, а њихови уметнички програми укључивали су наступе хорава, вокалних солиста, оркестара и глумаца.¹ Први хорови у Србији започели су с радом у Панчеву 1838. године, а затим је уследило оснивање хорава у Вршцу, Новом Саду, Руми, Кикинди, Шапцу, Неготину...

Када је реч о позоришној уметности, ваља поменути да је 1901. године у Београду основано „Радничко позориште“, чији је редитељ био познати српски књижевни критичар Јован Скерлић. У то време се на Београдском универзитету оснива

¹ У то време, један од познатијих квартета био је аматерски гудачки квартет у кући професора Љубише Вуловића, као и доктора Душана Путника. Ваља поменути и „Академско музичко друштво“, основано средином деведесетих година прошлог века, као и „Волонтерски гудачки квартет“, основан почетком XX века. Прво српско музичко удружење „Колегијум музикум“, чији су чланови били предавачи на Универзитету, основано је 1925. године.

„Академско позориште“, у којем је режирао Мата Милошевић, доајен српског позоришта.²

По завршетку Другог светског рата, 1948. године, с оснивањем Савеза културно-просветних, а потом Савеза културно-уметничких друштава аматеризам добија на замаху и 1972. оснива се Савез аматера Србије. Био је то тада један од облика просвећивања и окупљања, но углавном у оквиру идеолошко-политичког концепта КПЈ. Како стасавају у јавности признате уметничке личности, аматеризам се полако ослобађа идеолошких стега, и самим тим све више добија на уметничком квалитету. Може се рећи да су прапочеци уметничке авангарде управо у аматерским позориштима.

Културно-уметнички аматеризам традиционално је саставни део културе Србије. Он је значајан удео Србије „миразу светске културе“ и један је од кључних чинилаца њене културне размене са светом. Упркос таквом значају, од октобра 2000. године до данас још нису сврсисходно регулисани правни оквири ни материјални и други предуслови за његово очување и развој.

- Култура се односи на целокупно друштвено наслеђе групе људи, то јест на научене обрасце мишљења, осећања и деловања групе, заједнице или друштва, као и на изразе тих образаца у материјалним објектима.³ Реч култура изведена је из латинског глагола *colere*, што значи: *настањивајши, узгајајши, шћиниши, њоши*.

² Василије Тапушковић: Аматеризам у култури; Пројекат „Растко“, Историја српске културе

³ Види: Википедија

- Култура се може дефинисати и као сложена мрежа променљивих образаца који повезују људе у различитим ситуацијама и друштвене формације различитих основа.
- Израз *аматеџер* потиче од латинског *amare*, што значи *волејџи*.

„Реч је о људима који се посвећено и из љубави баве уметничким радом, постављајући себи високе захтеве у уметничким задацима којих се прихватају под руководством професионалних диригената, кореографа, редитеља, сликара, итд., који својим знањем и радом с аматерима постижу врхунске резултате и тиме потврђују свој ауторитет стечен у раду на професионалним сценама.“⁴

Слика 1: Традиционално њевање је значајан део културне баштине Србије

Реч „аматерски“ је у наше време, због своје прикривене вредносне конотације, постала неприкладна као атрибут уз извођачке ансамбле народних игара,

⁴ Слободан Вујовић: „Аматеризам је нешто прво“, у „Просветни преглед“, „Чигоја штампа“, 2006.

хорове, позоришта, балетске групе, сликаре који су се школовали у ликовним клубовима.⁵ „Аматеризам треба вредновати као *делатности од њојсебној интјереса у обласїи кулїуре* с обзиром на његов значај и допринос општем културном развоју друштву у Србији. Аматери имају, условно речено, привилегију да се могу издигнути из колотечине свакодневног, некреативног, и уживати у свом стваралачком чину. Они умеју љубитељима лепог и поучног да приближе уметност, да и други осете лепоту тог њиховог рада чија је највећа награда – аплауз.“⁶

Културно-уметнички аматеризам (надаље: аматеризам) је стваралачки процес чији су резултати пројекти стручно и студиозно реализовани у многим областима уметничке знатижеље.

Правни сїаїїус амаїтерских оріанїзација

Аматерска активност се, по правилу, одвија у културно-уметничким друштвима (надаље КУД) као удружењима грађана. Прописи који регулишу правни оквир њиховог деловања су у скупштинској процедури, у склопу укупне реформе друштва у Србији. Предлог Закона о удружењима грађана предвиђа да његовим усвајањем престају да се примењују одредбе Закона о друштвеним организацијама и удружењима

⁵ Под „бављењем на аматерској основи“ подразумева се бављење уметношћу без материјалне надокнаде, а не нешто недовољно добро у поређењу с оним чиме се баве професионалци на том пољу као основним занимањем, за шта примају материјалну надокнаду и имају неку уметничку школу/факултет.

⁶ С. Вујовић: исто.

грађана⁷ и Закона о удруживању грађана у удружења, друштвене организације и политичке организације које се оснивају за територију бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.⁸ Након одржане јавне расправе, овај нацрт Закона о култури ускоро ће бити у скупштинској расправи. С његовим усвајањем престаће да важе одредбе Закона о делатностима од општег интереса у области културе.⁹ КУД-ови, Савез КУД-ова и АКУД „Лола“, у првом реду, активно учествују у наведеном реформском процесу у Скупштини Србије, дајући своје примедбе и предлоге засноване на добрим искуствима КУД-ова у Србији и иностранству.

Слика 2: Оркестар је основа сваког КУД-а

⁷ „Службени гласник СРС“, бр. 24/82, 39/83, 17/84, 50/84, 45/85 и 12/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93 и 48/94.

⁸ „Службени лист СФРЈ“, број 42/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 24/94, 28/96 и 73/2000.

⁹ „Службени гласник РС“, број 49/92.

Начела културне политике и културно-уметнички аматеризам данас

У „Начелима културне политике“ Одбора за културу Демократске странке наводи се да је темељ демократије „просвећен, образован грађанин с развијеним аутентичним културним потребама које се хране вредностима отвореног, дијалошког, толерантног и партиципативног друштва“. Јер, „без културне демократије и права свих грађана да учествују у стварању и ширењу културе и неговању свог културног идентитета немогуће је замислити истинску заједницу слободних и једнаких следбеника и промотера демократије“. Стога је аматеризам „интегрални део културне политике, односно циљева и приоритета јавне политике у области културног живота и културног развоја, као и начина и средстава за њихово остваривање“. Ми додајемо да је аматеризам по својој природи најпогоднији облик за организовање партиципативног друштва. Зато се и залажемо за јачање (без реликата социјалистичког наслеђа) и одређење КУД-ова као удружења грађана.

Може се, дакле, рећи да аматеризам нуди оптималан образац да се у демократску, партиципативну културну политику укључи најшири круг грађана и културних стваралаца, што у јавној политици још није искоришћено на прави начин.

Планови КУД-ова, према поменутиим начелима, још нису у довољној мери „саставни део годишњих и средњорочних планова, нормативних аката и декларација социјалног развоја које доносе органи извршне и законодавне власти, од општинског и

покрајинског до републичког нивоа, у консултацијама с културним институцијама и ствараоцима“. Полазећи од тога да је Србија и мултиетничко и мултиконфесионално друштво, „интеркултурализам, прожимање култура и слободан развој националних култура на основама равноправности и стваралачке сарадње међу њима саставни је део културне политике Демократске странке, а управо КУД-ови јесу и могу да буду значајни носиоци оваквих активности“.

У наведеним „Начелима културне политике“ написано је: „Бранимо лаичко друштво и културу... Захтевамо да културне делатности, културна добра и уметничко стваралаштво имају стабилне изворе финансирања, стимулативну пореску, царинску и кредитну политику и да њихов удео у националном буџету износи бар два одсто“, јер „у условима наше културне заосталости, запуштених институција и инфраструктуре, незнатног удела културе у личној и породичној потрошњи грађана, културни напредак може да се оствари само уз знатне додатне организационе напоре и материјалне инвестиције заједнице.“

Аматеризам се у пуној мери уклапа у *сипрајтеију развоја културе* која „треба да има у виду три основна стуба на којима стоје култура и уметничко стваралаштво: 1. очување културне баштине; 2. афирмација савременог (професионалног и аматерског; прим. аут.) стваралаштва и 3. међународне интеграције наше културе у европским и светским токовима и оквирима“.

У „Начелима културне политике“ истиче се још: „Идеја културне демократије или учешћа грађана у културном животу – било као креатора (професио-

налних и аматерских; прим. аут.), било као конзументата културних програма и творевина – не може се замислити без развијене мреже“, чији незаобилазан део чине КУД-ови.

Слика 3: *Фолклор је најзасићуљенији облик бављења аматеризмом у Србије – Игре из околине Врања*

Визија културно-уметничкој аматеризма

Србија има реалне потенцијале да има водећу улогу у овом делу Европе, па и у југоисточној Европи у погледу масовности и квалитета КУД-ова; способна је да представља своју културну баштину и традицију урбаног живота и осваја висока признања на међународним фестивалима у конкуренцији са, у том погледу, водећим земљама у свету. Основ за овакво дефинисање визије аматеризма у нас проистиче из:

- дугогодишње традиције квалитетног, масовног и врхунског аматеризма у Србији и резултата које наши аматери постижу у земљи и иностранству;
- чињенице да је аматеризам вредност парти-

ципативног грађанског друштва, што нас, између осталог, и чини европском земљом;

– чињенице да још нема одговарајућег оквира за очување и развој аматеризма.

Значајан подстицај развоју аматеризма у Србији даје сазнање да земље чланице Европске уније овом виду ангажовања придају велики значај, о чему говори рад њихових КУД-ова и велики број фестивала које они организују.

Стратешко партнерство свих чинилаца нашег друштва (скупштина, влада и локална самоуправа, политичке партије, привреда...) неопходан је услов за опстанак и оптималан развој (културно-уметничког) аматеризма, који може и треба да прерасте у својеврстан друштвени покрет који ће енергију младих људи усмерити пре свега на стваралаштво, и одвојити их од деструктивних чинилаца у Србији (наркоманија, криминал и друго). Због тога се савремена српска култура не може замислити без аматеризма.

Када се говори о делатности аматера, имају се у виду наступи, концерти, смотре и турнеје, који су на завидном нивоу квалитета у Београду, али и у светским размерама, дакле, узимају се у обзир само коначни производи њиховог рада. Иако важан, то је само један од начина да се вреднују резултати деловања аматера.

Слика 4: Амањеризам ѿмаже реѿионално ѿвезивање – Иѿре из Горепњске, на концерѿу Иѿре и ѿесме са зајадноѿ Балкана

КУД-ови у којима се развија аматеризам веома су значајни из неколико разлога. Будући да имамо релативно мало професионалних школа за уметнике, КУД-ови су важна алтернатива јер окупљају много младих људи који се из љубави и стваралачке знатижеље баве уметношћу за коју имају склоности и талента. Осим тога, уметничко стваралаштво у КУД-овима подразумева врло студиозан рад у свим доменима, и може се рећи да се чланови ових ансамбала професионално баве одабраном граном уметности, иако је посреди аматерски рад. Из досадашњег искуства може се са сигурношћу рећи да су аматерска културно-уметничка друштва комплементарна с уметничким школама и факултетима из којих излазе професионални уметници. Уосталом, звање професионалаца не мора обавезно значити и да је неко ко је завршио уметничку школу бољи од оног ко се аматерски бави истом уметношћу а знање је стицао праксом у КУД-у.

Много је врхунских извођача и стваралаца у свим уметничким гранама који су прва знања у својим будућим професијама стекли као аматери. Да поменемо само неке од њих који су своја прва знања стекли у АКУД-у „Лола“, на пример. У области соло певања из хора „Лола“ потекли су Мирослав Чангловић, Бисерка Цвејић, Радмила Бакочевић, а међу диригентима били су: Богдан Бабић, Душан Максимовић Думакс, Иво Дражинић... Глумци „Лолиног“ театра су: Миодраг Петровић Чкаља, Мија Алексић, Зоран Радмиловић, Петар Краљ, Јанез Врховец, Радивоје Лола Ђукић, Сека Сабљић, Владимир Јевтовић, Ана Софреновић, Мирјана Карановић... У „Лолином“ народном оркестру свирали су: Божидар Боки Милошевић, Милутин Поповић Захар, Раде Јашаревић, Душан Радетић, Жарко Милановић, Бранимир Ђокић, а у фолклору су стварали: Олга Сковран, Драгомир Вуковић Кљаца, Владета Влаховић...

Највећи број посетилаца концерата, позоришних и оперских представа преко аматеризма је заволео уметност, и управо из њихових редова и данас потиче највернија публика свих културних дешавања. Аматеризам има важну улогу у очувању културне баштине, неговању изворних духовних вредности и високовредног стваралаштва. Сталним наступима на фестивалима и такмичењима подиже се квалитет аматерског стваралаштва у КУД-овима.

- Аматеризам (то јест културно-уметничка друштва) сигурно је уточиште младих пред дрогом, организованим криминалом и сличним пошастима нашег времена. Зато је боље младе окупљати око стваралачког чина у тим друштвима, него

их – препуштене улици и већ izgubljene – смештати у центре за лечење.

- У својим ансамблима КУД-ови окупљају младе из различитих средина. Социјалне, верске и друге разлике, према томе, нису нити могу бити услов или предуслов успеху појединца. Једино мерило је надареност, и од ње зависи колико ће се неко истаћи и какве ће резултате показати.¹⁰ Аматеризам је у том погледу веома демократичан, те битно доприноси кохезији друштва и у Србији.

Слика 5: Србија има веома бољу културну баштину коју негује аматеризам – Шокачке истре

Прејреке за развој аматеризма

Недовољно разумевање и неодговарајућа подршка одувек прате аматерски покрет и друштва као његове репрезентанте. Само захваљујући ентузијазму заљубљеника у уметност (аматера) и упорних посленика (такође аматера) у њиховим управама,

¹⁰ Слободан Вујовић: „Аматеризам је нешто прво“, у „Просветни преглед“, „Чигоја штампа“, 2006.

успевао је да се одупре друштвеној маргинализацији и немаштини.

Међу основне проблеме аматеризма у Србији могу се још убројати:

- одсуство државне стратегије развоја културно-уметничког аматеризма и
- недовољно добро руковођење у управљачким структурама, често и у уметничким руководствима КУД-ова.

Прејоруке за развој аматеризма у Србији

Због потребе да се аматеризму посвети већа пажња, ради се на изради *функционалне анализе* која је неопходна за вођење одговорне политике државе. Након тога се с већом прегледношћу могу утврдити предуслови за његов даљи развој, који се односе на правно регулисање положаја аматеризма, увођење савремене организације, метода и техника управљања и рада, и слично.

Стицање статуса земље кандидата за пријем у ЕУ, на основу Споразума о прикључивању, требало би да подстакне и знатно потпуније одређење државне стратегије аматеризма у Србији. Неким репрезентативним аматерским друштвима у Србији потребно је већ сада обезбедити услове за увођење система квалитета по европским стандардима и нормативима.

Када је реч о правном положају аматеризма, потребно је припремити нацрте одговарајућих нормативних аката, посебно Закона о културно-уметничком аматеризму, чиме ће се установити

савремени односи и разграничити: руковођење (одговорност управе за организацију и материјалну основу рада, примера ради КУД-ова) и одговорност за квалитет и стандарде уметничког рада, поготово када се Србија прикључи Европској унији.

У оперативне задатке на пољу реализације културне политике, кад је културно-уметнички аматеризам посредни, ваља сврстати:

- сачињавање пописа КУД-ова у Србији;
- дефинисање бриге државе Србије за њену културну баштину и
- оснивање, у оквиру Одбора за културу, пододбора за (културно-уметнички) аматеризам.

Финансирање ѿрошкова

Производ КУД-ова је нематеријална духовна вредност, која у процесу стварања изискује знатне трошкове, међу којима су најважнији:

- хонорари и плате за уметничко руководство и секретаријат Друштва;
- одржавање и обнова ношњи, музичких инструмената и опреме;
- нови уметнички програми (кореографије, оркестарски и хорски аранжмани);
- трошкови гостовања у земљи и иностранству и
- трошкови одржавања простора.

Због тога је овој некомерцијалној делатности од великог друштвеног значаја неопходна подршка државе, од републичког нивоа до нивоа општина.

У поменутиим „Начелима културне политике“ Одбора за културу Демократске странке записано

је: „Тражимо већи удео културних делатности у буџету Србије и редовно финансирање националних културних институција и развијенији инструментариј за подстицање уметничког стваралаштва... и развијенији систем финансирања међународне културне сарадње.“ Немамо разлога да не верујемо да под „финансирањем националних културних институција“, овај одбор подразумева и врхунске, међународно афирмисане КУД-ове. Ипак, ту чињеницу би сасвим јасно требало уврстити у поменута начела.

Финансијску подршку културно-уметничком стваралаштву, по правилу, на јавним конкурсима дају: Република Србија, градови и општине. Примера ради, познати су конкурси које расписују Министарство културе Републике Србије и Секретаријат за културу Скупштине Београда, као и општине, које углавном помажу рад локалних КУД-ова. Иако је чињеница да буџетска издвајања за културу, а посебно за аматеризам, треба да буду већа, држава не може да реши све финансијске потребе културно-уметничких друштава. Стога се она за сарадњу могу обратити предузећима и банкама, који ради показивања друштвене одговорности и промовисања свог рада издвајају одређена средства за спонзорства и донације. Солидно организовани КУД-ови остварују приходе и из сопствених извора, и то од чланарине коју плаћају припремне селекције и надокнаде за одржане концерте.

Слика 6: Поштовање националних мањина у културно-
-уметничком стваралаштву – Мађарске цигре

Статистички подаци о досадашњим активностима и резултатима аматеризма у Србији

- КУД-ови са својим програмима у укупном збиру културних дешавања у Србији учествују са 75% у односу на професионалне уметничке установе: позоришта, хорове, ансамбле народних игара, оркестре итд.
- Београдски КУД-ови у току једне године изведу више од 2.500 програма различитог садржаја у земљи и, наглашавамо, у иностранству.
- Око 400.000 чланова КУД-ова који делују у Србији сваког дана одржавају пробе и своје слободно време проводе у друштвима и на јавним наступима, а не на улици и у кафићима.
- Савез КУД у Београду годишње организује

преко 20 смотри и фестивала народних игара, народне музике, балета, позоришне уметности, хорског певања, рецитована, ликовне уметности, са око 150 програма у којима учествује више од 5.000 извођача.

- Аматери Србије су у иностранству приредили преко пет хиљада концерата на свим континентима, којима је присуствовало око 15 милиона гледалаца.
- Годишње у иностранству, највише у Европи, гостује око 60 ансамбала на турнејама и међународним фестивалима, па аматере стога често називају и амбасадорима културе Србије.¹¹
- Најзаступљенији облици аматеризма данас су сеоске групе изворног фоклора, затим скоро 1.000 ансамбала народних игара, око 70 хорова у градовима, преко 200 аматерских позоришта и драмских секција, око 130 ликовних клубова, око 90 фото/кино клубова и преко 70 књижевних клубова. Не рачунајући школске хорова и ваннаставне активности по школама, у Србији је активно око 400.000 аматера.
- Као важан рекорд аматеризма у Србији издваја се најдужа икад организована турнеја фолклорног ансамбла АКУД-а „Крсмановић“, који је од новембра 1963. до јула 1964. године гостовао у Индонезији, Хонгконгу, Јапану, на Хавајима, у Мексику, Костарики, Панами, Колумбији и Венецуели. За то време одржана су 184 концерта, којима је присуствовало око три милиона гледалаца.

¹¹ Подаци преузети из: Слободан Вујовић: „Аматеризам је нешто прво“, у „Просветни преглед“, „Чигоја штампа“, 2006.

- Награде које су добила аматерска друштва Србије: Хор „Обилић“ је 1937. године у Минхену освојио признање „најбољи у свету“, а његов наследник, Хор „Крсмановић“ је у Арцу 1955. године освојио прве награде у три категорије, као и прво место у Ланголену 1956. године. Друштво београдских студената је 1957. године у Москви и 1959. године у Бечу освојило пет златних и три сребрне медаље на светским омладинским фестивалима. Фолклорни ансамбл „Лола“ освојио је 1961. године „Златну огрлицу“ у Дижону, а 1965. године тај успех је поновио и на фестивалу свих победника, такође у Дижону. На светским фестивалима у Арцу, Ланголену, Барселони, Горицији, Женеви, Шпирталу и Нарпелту прве награде су освајали хорови „Бранко Цветковић“, „Јосиф Маринковић“ из Зрењанина, „Колегијум музикум“, „Београдски мадригалисти“, „Колегијум канторум“, „Светозар Марковић“ из Новог Сада, Хор „66 девојака“ из Шапца, „Хор девојака“ из Зајечара. На међународном такмичењу у организацији лондонског ВВС-ја, хорови „Лола“ и „Војислав Вучковић“ из Ниша освајали су прве награде. Прво место освојило је и позориште „Дадов“ у Монте Карлу 1965. године... Фолклорни ансамбл „Лола“ освајач је првог места на Европском фестивалу фолклора у Фивицану 2000. године, као и првог места на Европском фестивалу фолклора у Кијеву 2005. године.

*Слика 7: Од традиционалној ка савременом –
школа љеса „Лола“*

Организација и управљање

Ако се има у виду да су КУД-ови по правилу удружења грађана, скупштине КУД-ова су највиши органи управљања. Органи Скупштине друштва су: управни одбор, директор и надзорни одбор. У већини КУД-ова управни одбор именује директора КУД-а, уметничке директоре секција и њихове асистенте, чиме се успоставља јасна вертикална линија функционалне надлежности и разграничава подела послова. Пожељно је да КУД има секретаријат, на чијем је челу директор, који обавља читав низ оперативних послова у складу с програмском политиком и смерницама управног одбора.

Уметнички директори са асистентима увежбавају постојећи уметнички програм и дају предлог за нове програме.

Списак једној броја културно-уметничких друштва у Србији ¹²

ГКУД „Дунав“
25260 Апатин
Марка Орешковића 44а
тел.: +381 (0)25/773 520
факс: +381 (0)25/773 520
е-mail: gkuddunav@gmail.com

КУД „Чукарица“
Пожешка 41
11000 Београд
тел.: +381 (0)11/35 47 003
е-mail: kudcuka@yubc.net
www.kudcucarica.org.yu

КУД „Миленко Топаловић“
Вука Караџића 15
Бајина Башта
тел.: +381 31/862 366; локал 220
е-mail: kudbb@eunet.yu

КУД „Димитрије Туцовић“
11030 Београд
тел.: +381 (0)11/ 30 58 063
тел.: +381 (0)11/ 30 58 060
е-mail: office@kudtucovic.org.yu
www.kudtucovic.org.yu

КУД „Абрашевић“
Бања Ковиљача
тел.: +381 (0)15/818 376
моб: +381 (0)64/288 94 96

КУД „Крсмановић“
Балканска бр. 4/1
11000 Београд
тел.: +381 (0)11/361 34 51
факс: +381 (0)11/361 38 69
е-mail: krsmanovic@beotel.yu
www.krsmanovic.org

КУД „Дунавац“
Бачко Ново Село
тел.: +381 (0)21/779 077
моб.: +381 (0)64/394 18 95
е-mail: dunavac@yahoo.com

КУД „Абрашевић“
Генерал Жданова бр. 40
11000 Београд
тел./факс: +381 (0)11/641 746

¹² Списак културно-уметничких друштава у Србији је оријентационог карактера и подложен је изменама и допунама.

e-mail: info@abrasevic.org.yu
www.abrasevic.org.yu

тел.: +381 (0)11/351 1794
e-mail: lirag@yubc.net

КУД „Талија“
Гандијева 198/36
11070 Нови Београд
тел.: +381 (0)63/7702 458
e-mail: info@talija.co.yu
www.talija.co.yu

КУД „Рад“
Јурија Гагарина бр. 40а
11070 Нови Београд
тел.: +381 (0)11/22 70 072
моб.: +381 (0)64/235 9982
e-mail: okudrad@gmail.com

КУД „Свети Сава“
Школски трг 2
11000 Београд
тел.: +381 (0)63/340 770
e-mail: kudsvetisava@sbb.co.yu
e-mail: stsava@eunet.yu
www.kudsvetisava.org.yu/index-
eng.htm

КУД „Мика Митровић Јарац“
Медицински факултет
Универзитета у Београду
11000 Београд
тел./факс: + 381 (0)11/355 6146
тел.: +381 (0)11/556 418
e-mail: akud@verat.net
www.akud-jarac.org.yu

КУД „Нови Београд“
Политехничка академија
Булевар АВНОЈ-а 152а
11070 Нови Београд
тел.: +381 (0)11/8417 286
моб.: +381 (0)64/614 3280
факс: +381 (0)11/8416 473
e-mail: info@kudnovibeograd.
org.yu
www.kudnovibeograd.org.yu

КУД „Ђока Павловић“
Јавног предузећа ПТТ
саобраћаја Србија
Митрополита Петра 8
11000 Београд
тел.: +381 (0)11/276-42-70
факс: +381 (0)11/329-02-08
моб.: +381 (0)64/183-51-33
секретар друштва – Зорица
Сретенковић
e-mail: djokapavlovic@ptt.yu
www.djokapavlovic.org

КУД „Лира фолклор“
11000 Београд

КУД „Шпанац“
Студенски град, III блок
11070 Нови Београд
тел./факс: +381 (0)11/695 036
моб.: +381 (0)63/315 801
e-mail: spanac@net.yu
www.spanac.org.yu

КУД „Шумадија 05“
Нехруова 73/21
11070 Нови Београд
моб.:+381 (0)64/20 75 256
моб.:+381 (0)63/344 183
e-mail: info@kudsumadija05.
org.yu
www.kudsumadija05.org.yu

ОКУД „Миломир Петровић“
Београдска 157
1253 Сремчица, Београд
тел.: +381 (0)64/25 82 057
e-mail: okud_mpetrovic@yahoo.
com

КУД „Врбница“
Београдска 1
11080 Земун
тел.: +381 (0)11/316 00 23
моб.: +381 (0)65/316 00 23
e-mail: vrbicaagency@yahoo.com
www.vrbicaethno.com

КУД „Вук Караџић“
Индустрија прецизне механике
Војислава Илића 141
11000 Београд
моб.: +381 (0)62/46 59 50
e-mail: kudvuk_ipm@yahoo.com
http://www.myspace.com/kudvuk

АКУД „Лола“
Ресавска 11, 11000 Београд
тел.: +381 11/32 33 002
факс: +381 11/32 22 938
e-mail: info@kudlola.org.yu
www.kudlola.org.yu

КУД „Јединство“
Џетињска 3
11000 Београд
тел.: +381 (0)11/ 334 1939
факс: +381 (0)11/ 337 3496
e-mail: marama59@verat.net
www.kud-jedinstvo.org.yu

АД „Београд“
Тршћанска 13
11000 Београд
моб.: +381 (0)63/777 19 34
тел.: +381 (0)65/44 33 465
e-mail: adbeograd@gmail.com
www.adbeograd.com

КУД „Стари Душановац“
Устаничка 125/1
11000 Београд
тел.: +381 (0)11/383 75 71
факс: +381 (0)11/ 383 75 71
моб.: +381 (0)63/78 68 113
е-mail: staridusanovac@yubc.net
www.staridusanovac.com

КУД „Термоелектране Никола
Тесла“
Краља Александра бб
СКЦ 11500 Обреновац
тел.: + 381 (0)11/872 43 94
факс: + 381 (0)11/872 13 61
моб.: + 381 (0)63/326 502
е-mail: kudtent@eunet.yu
www.kudtent.org.yu

КУД „Димитрије Котуровић“
Мишка Крањца 7
11000 Београд
тел.: +381 (0)11/358 22 76
факс: + 381 (0)11/35 82 493
моб.: + 381 (0)65/259 77 02
е-mail: dkoturovic@email.co.yu

КУД „Светозар Марковић“
Умка
13. октобра 43
тел.: +381 (0)11/80 27 207
факс: +381 (0)11/80 27 207

моб.: +381 (0)63/88199 85
е-mail: marikoni@yahoo.com

КУД „Крајина“
11000 Београд
Панчићева 3
моб.: +381 (0)63/275-860
моб.: +381 (0)64/359-3875
е-mail: kudkrajina@yahoo.co.uk
www.kudkrajina.org.yu

КУД „Чешке беседе“
1. октобар 42
26340 Бела Црква
тел.: +381 (0)13/853 659
факс: +381 (0)13/853 659
моб.: +381 (0)64/160 96 04
е-mail: matica@panet.co.yu

КУД „Ђидо“
Богатић
тел.: +381 (0)64/36 09 255
е-mail: ivan.86@verat.net

КУД „Бисерница“
Дубље, Богатић
Катице Цацић 1
тел.: +381 (0)15/440 147
моб.: +381 (0)63/81 33 006
е-mail: masicivan@ptt.yu

КУД „Бранко Радичевић“
Бољевци
Маршала Тита 19
тел.: +381 (0)11/840 39 39
моб.: +381 (0)64/123 54 31
e-mail: radicevic@boljevidance.org.yu
www.boljevidance.org.yu

ЕУК „Черевски“
Баљевац на Ибру
тел.: +381 (0)36/791 094
моб.: +381 (0)64/154 89 90
e-mail: etno@nadlanu.com

Ромско КУД „Регина“
27. новембра 11/4
14000 Ваљево
тел.: +381 (0)14/228 483
моб.: +381 (0)64/311 22 80
e-mail: andjelam@yubc.net

Друштво „Градац“
Тадића млин 1
14000 Ваљево
тел.: +381 (0)14/238 028
факс: +381 (0)14/227 041
моб.: +381 (0)64/98 00 471
e-mail: gradac@eunet.yu
www.cioffusagradac.org.yu

КУД „Плана“
Бранислава Нушића 27
11320 Велика Плана
тел.: +381 (0)26/512 801
e-mail: kudplana@gmail.com

КУД „КУД Дома омладине“
Велика Плана
Косовска 17
тел.: +381 (0)26/522 034
факс: +381 (0)26/522 024
e-mail: omladinavp@neobee.net

КУД „Лозовица“
Горњане
www.gornjane.bravehost.com/
kud.htm

КУД „Шумадија“
Краљице Драге 22
32300 Горњи Милановац
тел.: +381 (0)32/720 120
факс: +381 (0)32/720 122
моб.: +381 (0)64/198 22 74
e-mail: kud.sumadija.gm@gmail.com
www.kud-sumadija.nadlanu.com

КУД „Виногради“
Трг ослобођења 12
Гудурица
e-mail: kudvinogradi@hemo.net

www.kudvinogradi.vrsac.com

КУД „Никола Пашић“

Црвене армије 136

Зајечар

тел.: +381 (0)19/424 637

моб.: +381 (0)63/483 594

e-mail: sandra96@verat.net

КУД „Соко“

22320 Инђија

моб.: +381 (0)64/1324 337

тел.: +381 (0)22/554 729

факс: +381 (0)22/555 682

e-mail: kud_soko_indjija@yahoo.

com

АКУД „Флоричка“

19304 Јабучовац

тел.: +381 (0)19/558 106

моб.: +381 (0)64/21 62 642

e-mail: mzzjabukovac@sezampro.

yu

КУД „Коча Анђелковић“

Кочино Село, Јагодина

тел.: +381 (0)35/278 655

моб.: +381 (0)64/130 77 13

КУД „Полет“

22. септембра

Кладово

моб.: +381 (0)63/83 28 347

тел.: +381 (0)19/807 707

e-mail: mirapolet@kladovonet.com

КУД „Железничар“

Хајдук Вељкова 66

36000 Краљево

тел.: +381 (0)36/22 555, лок. 240,

383

www.yurail.co.yu/kultura/kud.htm

КУД „Абрашевић“

Др Јована Ристића 15

34000 Крагујевац

тел./факс: +381 (0)34/331 674

e-mail: rajko@abrasevic.co.yu

www.abrasevic.co.yu

АКУД „Светозар Марковић“

Студентског културног центра

Радоја Домановића 12

34 000 Крагујевац

тел./факс: + 381 34/336 122

тел./факс: + 381 34/335 050

моб.: + 381 63/807 45 21

e-mail: akudsmkg@skckg.com

www.skckg.com

КУД „Миодраг Вучковић“

село Здравинје, Крушевац

тел.: +381 (0)37/691 102

факс: +381 (0)37/691 102

моб.: +381 (0)64/83 55 325
e-mail: gisazdravinje@gmail.com
www.kpz.org.yu

КУД „Јован Аћимац“
Трг слободе бр. 4
23271 Кумане
тел.:+381 (0)23/786 420
тел.: +381 (0)23/787 177
КУД (од 19–23 h)
факс: +381 (0)23/786 010
e-mail: kud@beotel.net

КУД „Лугавчина“
Лугавчина
www.sindikato26.com/razno/
kud/

КУД „Мокрин“
Трг 9. јануар бб
23305 Мокрин
моб.: +381 (0)64/652 19 63
факс: +381 (0)230/61-210
тел.: +381 (0)230/61 210
e-mail: mirjanapo@telekom.yu

КУД „Радиша Поштић“
32210 Мрчајевци
тел.:+381 (0)32/800 223
факс: +381 (0)32-800-190
e-mail:jevdjo@eunet.yu

КУД „Извор“
Миладина Зорића бб
23311 Наково
тел.: +381 (0)230/ 54 320
председник КУД-а – Данило Рача
e-mail: kud.izvor@hotmail.com
www.nakovo.org.yu/kud.izvor.asp

АКУД „Оро“
Студентски културни центар –
Ниш
Шуматовачка бб, 18000 Ниш
тел.: +381 18/523 120
факс: +381 18/523 120
e-mail: akud@ni.ac.yu

КУД Дома културе „Нова
Варош“
Трг Петра Бојовића бр. 5
31320 Нова Варош
тел.:+381 (0)33/61 130
моб.:+381 (0)64/2132 388
e-mail:office@kuddomakultureno-
vavaros.org
www.kuddomakulturenovavaros.
org

КУД „Младост“
Цара Душана бр. 3
22330 Нова Пазова
тел.: +381 (0)22/333 663

факс: +381 (0)22/333 249
e-mail: mladostnp@ptt.yu
www.kudmladost.org.yu

ОКУД „Свети Сава“
Светосавска 1
22330 Нова Пазова
тел.: +381 (0)22/311 746
факс: +381 (0)22/333 358
моб.: +381(0) 63/82 63 340
e-mail: okudsvetisava@yahoo.
com
www.okudsvetisava.org.yu

КУД „Бећарац“
Трг ослобођења бб
Нови Бечеј
тел.: +381 (0)23/774 675
факс: +381 (0)23/771-171
моб.: +381 (0)63/7 381 488
e-mail: kud.becaras@yahoo.com

КУД „Рас“
Реље Крилатице бб
Нови Пазар
тел.: +381 (0)20/334 370
моб.: +381 (0)62/201 467
e-mail: kud-ras@live.com
www.kudras.tk

СКУД „Железничар“
Фолклорни ансамбл „Вила“

Васе Стајића 2
Нови Сад
e-mail: ansambl.vila@gmail.com
www.folklor.co.yu

КУД „Светозар Марковић“
Нови Сад
тел.: +381 (0)21/421 832
e-mail: kostandinidisjelena@
yahoo.com

АКУД „Соња Маринковић“
Владимира Перића – Валтера 3
Нови Сад
тел.: +381 (0)21/450 798
факс: +381 (0)21/458 022
e-mail: akudsm@eunet.yu

Словачко КУД „Павел Јозеф
Шафарик“
Карацићева 2/а
21000 Нови Сад
тел./факс: +381 (0)21/524 459
e-mail: office@safarik.org.yu
e-mail: safarik@neobee.net
www.safarik.org.yu

КУД „Невен“
Миљивоја Живановића 25
21000 Нови Сад
моб.: +381 (0)63/538 316
e-mail: kud.neven@gmail.com

www.neven.org.yu

КУД „Живадин Јанковић –
Кум“

35271 Ново Ланиште, Јагодина

тел.: +381 (0)35/266 221

моб.: +381 (0)62/17 02 056

e-mail: luksa@ptt.yu

http://novolaniste.atspace.com

РКУД „Јединство-ИСП“

Максима Горког 58

23000 Панчево

тел.: +381 (0)64/167 83 54

e-mail: vukmarija@sezampro.yu

КУД „Абрашевић“

23000 Панчево

тел.:+381 (0)13/511 332

e-mail: abrasevic013@yahoo.com

com

КУД „Рашка“

Културни центар бб

36000 Рашка

моб.: +381 (0)64/183 74 83

e-mail: stansneg@ptt.yu

www.mindnever.org/kud

АНИП „Бранко Радичевић“

Вељка Дугошевића 102

22400 Рума

тел.:+381 (0)22/ 431 179

моб.: +381 (0)63/80 83 533

e-mail: anip@brankoradicevic.org.yu

org.yu

www.brankoradicevic.org.yu

КУД „Севојно“

Првомајска бб

31205 Севојно

тел./факс: +381 (0)31/531 964

e-mail: office@kudsevojno.org.yu

www.kudsevojno.org.yu/nosnja.htm

htm

КУД „Лепенац“

Севце, 38157 Брезовица

Косово и Метохија, Србија

моб.: +381 (0)63/8 33 23 73

тел./факс: +381 (0)290/70 595

e-mail: gox_si@yahoo.com

e-mail: kud_lepenac@yahoo.com

ОКУД „Јерина“

Смедерево

тел.: +381 (0)26/225 813

моб.: +381 (0)64/133 99 21

e-mail: bozindejan@yahoo.com

КУД „Гоша“

Смедеревска Паланка

тел.:+381 (0)26/321 449

моб.: +381 (0)63/77 08 551

e-mail: sirkepa@verat.net
www.kud-gosa.org

КУД „Света Петка“
Паланачке чете 29
Смедеревска Паланка
тел.: +381 (0)26/313 876
моб.: +381 (0)64/26 26 767
факс: +381 (0)26/321 877
e-mail: kudsvetapetkaspalanka
@yahoo.com

КУД „Милан Ајваз“
Српски Крстур
моб.: +381 (0)63/88 22 932
e-mail: krstur@krstur.com
www.krstur.com

КУД „Бранко Радичевић“
Краља Петра I 7
22300 Стара Пазова
тел.: +381 (0)22/310 526
e-mail: radicevicstp@neobee.net

КУД „Младост“
Томашевац
тел.: +381 (0)63/562 361
контакт особа: Ненад Николић
e-mail: nenad.tom@sezampro.yu

КУД „Вук Караџић“

37233 Треботин
тел.: +381 (0)37/882 331
тел.: +381 (0)37/882 330
www.poezijascg.com/kud1/
index.html

КУД „Железничар“
Милице Ценић
35230 Ђуприја
тел.: +381 (0)35/474 844
моб.: +381 (0)64/207 84 62

Фолклорни ансамбл „Ера“
Ђурђевданска 15
Ужице
факс: +381 (0)31/500 049
моб.: +381 (0)64/178 00 77
e-mail: erauzice@gmail.com

КУД „Први партизан“
31000 Ужице
Милоша Обреновића 2
тел.: +381 (0)31/563 107
факс: +381 (0)31/563 037
моб.: +381 (0)64/668 9320
e-mail: kudprvipartizan@ptt.yu

КУД „Петар Кочић“
Пролетерска 13
21413 Челарево
тел.: +381 (0)21/760 799
www.kudpetarkocic.org.yu

СКУД „Свети Сава“
Карађорђева 42
22240 Шид
тел.:+381 (0)22/719 093
факс: +381 (0)22/719093
моб.: +381 (0)63/852 65 91
e-mail: artdirector@kocsid.org.yu
www.kocsid.org.yu

КУД „Чивија“
Драгише Пењина 31
15000 Шабац
моб.: +381 (0)64/829 72 19
моб.: +381 (0)63/807 97 62
e-mail: kudcivija@yahoo.com

Abstract

Cultural and art amateurism is traditionally an inseparable part of Serbian culture. It was developed simultaneously with the society and, today, as art quality grew, these associations became equal to professional associations when it comes to quality of work and results. These associations are different although working in amateur associations involves practising art, without remuneration, whereas work in professional associations is being paid.

Amateur associations are very important for the society and the youth since they direct youth energy towards creativity by drawing them away from destructive factors (drugs, criminal...). Many celebrities have been discovered in the frame of these associations: actors, singers, conductors, composers... Likewise, due to amateurism, the greatest number of visitors in concerts, theatres and ballet plays, learned to love art and they are the most faithful audience in all cultural events.

Many problems are endangering amateurism today and the most important ones are listed in the text. In the frame of the most important society reform in Serbia, there are legal regulations pending in the National Assembly of Serbia that will regulate the legal framework of work of the associations. They represent important share of "world culture heritage" in Serbia and a key role in cultural exchange with the world, which stands for the necessity of association existence and importance of even better functioning.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

7.007-027.562:061.2(497.11) "19/20"

РАБРЕНОВИЋ, Михајло

Аматеризам у култури / Михајло Рабреновић.

- Београд : Демократска странка,
Истраживачко-издавачки центар, 2008
(Крагујевац : Графостил). – 35 стр. : фотогр.
; 15 cm

Тираж 3.000. – Напомене и библиографске
референце уз текст.

ISBN 978-86-7856-110-8

а) Културно-уметничка друштва – Србија -
20-21 в
COBISS.SR-ID 153470220

Посетите наш сајт:
www.izdavackicentar.ds.org.yu

ДЕМОКРАТСКА
СТРАНКА

